Seminář: **Dramatizace – Cesta k divadlu v ZŠ a MŠ**
Kostelec nad Černými lesy
úterý 23. srpna 2016
Lektor: Mgr. Roman Musil
www.seminaremusil.cz

Použité pojmy:

Drán	jednat
Dramatizovat	vyhledávat v textu dramatické (jednací) situace a připravovat a upravovat je do scénáře (v našem případě určeného k hraní divadla)
Inscenovat	převádět scénář na jeviště
Inspirace	nadechnutí, nadšení
Divadlo	**komunikace, komunikací o komunikaci**

Proč se hraje divadlo?
Chceme diváky na něco upozornit (na nějaké téma). Jedná se o zjednodušenou zprávu o fungování tohoto světa (komunikace – komunikací – o komunikaci).

PŘEDSTAVTE SE – řekněte svoje jméno a řekněte, jakou máte zkušenost s divadlem (dramatizováním).

Všechno začíná spoluprací

SROVNEJTE SE DO SKUPIN (můžete se verbálně domlouvat)
- podle toho, kde bydlíte (byt 1+1, 2+KK, domek…)
- podle vašich zájmů (koníček)

Srovnejte se do skupin – tentokrát nonverbálně
- podle znamení zvěrokruhu

BRADA NA DLAŇ – hráči se rozdělí na dvojice. Jeden z dvojice položí někam do prostoru dlaň a druhý mu na ni rychle položí bradu. Při této hře se střídají dva povely: *velení* – dvojice si vymění role, *člověk* – prostřídají se dvojice.

OBLIČEJ – DLAŇ Ve dvojici udržujeme stejnou vzdálenost obličeje a dlaně. (opět se střídají povely ZMĚNA, ČLOVĚK)

DLAŇ – OČI Jeden z dvojice vede před druhým člověkem dlaň tak, aby ji druhý pozoroval očima, přitom by neměl pohnout svým tělem. (Zklidnění.)

Udělejte spolu
- Udělejte ve trojici písmeno
- Udělejte ve trojici písmeno, ale všechny trojice vytvoří slovo

O VELIKÉ ŘEPĚ
Jak byste hráli tuto pohádku?
Nejdříve hráči v několika skupinách přemýšlejí, o čem by se tato pohádka dala hrát: O nepostradatelné myši? O tom, jak si členové rodiny pomáhají? O domýšlivé řepě? Ve druhé fázi lektor předvede, jak by se dala tato pohádka zahrát s vícečlennou skupinou dětí.

JÁ JSEM – BERU SI – Jeden hráč vstoupí na jeviště a udělá ze sebe sobu, přičemž řekne, co to je za sochu. Může to být socha osoby, zvířete nebo věci. Například: „Já jsem váza." Přijde k němu druhý hráč a svojí sochou spoluhráčovu sochu doplní: „Já jsem voda." (A lehne si vedle vázy). Přijde třetí hráč a svojí sochou toto sousoší doplní: „Já jsem zvadlá květina." (A vstoupí do vázy). Hráč, který udělal první sochu řekne: „Beru si květinu (nebo vodu)." A se jmenovaným spoluhráčem odejdou. Na jevišti zůstane voda, kterou opět dva hráči svými sochami doplní.

Varianty:
- od stejného písmene (může přijít libovolný počet studentů)
- veršování (4 studenti)
- celý obraz ze všech

PŘÍBĚH A OBRAZ
Hráči sedí v kruhu. Každý řekne větu a tím vznikne příběh. Hráči se rozdělí do skupin po čtyřech a každá skupina ze sebe vytvoří jednu fotografii, která souvisí s příběhem. Tak hledáme dramatické situace.

PANTOMIMA MĚST, HRADŮ, ZÁMKŮ
Nejdříve jednotliví hráči vystupují na jevišti a pantomimicky předvedou nějaké město. Buď ilustrují název města (Písek, Tábor) nebo ukazují, čím je město zvláštní (Znojmo, Sušice).
Později se hráči rozdělí na skupiny a jako skupina pantomimicky zahrají město, hrad nebo zámek v ČR.

PÍSNIČKA VE DVOU OBRAZECH
Hráči se rozdělí do několika skupin. V každé skupině si připraví dvě sousoší – dva výjevy z jedné dětské nebo lidové písničky. Na zvukový signál pak jako na orloji přecházejí z prvního sousoší do druhého (a zpět). Ostatní skupiny hádají, o jakou písničku jde.

KDE SE DVA PEROU, TŘETÍ VYHRÁVÁ
Nejdříve lektor přečte básničku. Potom se baví, co je v ní nejdůležitější (o jaké sdělení jde) a co tam nesmí chybět (jitrnice).
Lektor režíruje.

ZLATNICKÁ
Seminaristé se rozdělí na dvě skupiny. Výchozím bodem je písnička Svěráka/Uhlíře Zlatnická. Skupiny si připraví mnoho živých fotografií, které budou dokreslovat reprodukovanou (nebo zpívanou) písničku.

P Ř Í L O H A

O veliké řepě

Zasadil dědek řepu. Vyrostla veliká, převeliká. Chtěl dědek řepu ze země vytáhnout. Táhne, potahuje. Vytáhnout nemůže.

Zavolal dědek na pomoc babku. Babka za dědka, dědek za řepu. Táhnou. Potahujou. Vytáhnout nemůžou.

Babka zavolala na pomoc vnučku. Vnučka za babku, babka za dědka, dědek za řepu. Táhnou. Potahujou. Vytáhnout nemůžou.

Vnučka zavolala pejska. Pejsek za vnučku, vnučka za babku, babka za dědka, dědek za řepu. Táhnou. Potahujou. Vytáhnout nemůžou.

Pejsek zavolal kočku. Kočka za pejska. Pejsek za vnučku, vnučka za babku, babka za dědka, dědek za řepu. Táhnou. Potahujou. Vytáhnout nemůžou.

Kočka zavolala myšku. Myška za kočku. Kočka za pejska. Pejsek za vnučku, vnučka za babku, babka za dědka, dědek za řepu. Táhnou. Potahujou. Vytáhli řepu.

Kde se perou dva, třetí vyhrává

(s režijními poznámkami)

Na jeviště přilétá ze všech směrů meluzína se slovy:

V noci u nás do komína
Zafoukala meluzína

Když 2x text řeknou, jdou k zemi, jako když usedne mlha.
Někdy sykne a herci se opřou na ruce proti divákům a vykuleně řeknou:

Vtom dva čerti na střechu
Přilítli a byli tu

Vyskočí dva čerti a ostře se baví:

To jsi teda přehnal
Já že jsem to přehnal
Moc se nevykrucuj
Hleď si svýho, jó!

Herci ze sebe udělají dvojice a ostře proti sobě zpívají text čertů.

2x zpěv Ami, Dmi, G, Ami

Herci po kolenou rychle přilezou na forbínu:

Hádali se převelice
(jedna) Komu patří jitrnice

Čerti skočí po jitrnici a tahají se o ni:

Já ji našel
Já ji sním
Myslíš, že to dovolím?

Na forbíně se herci kolébají ze strany na stranu:

Přou se
přou se
žádná špásy
až si začnou škubat vlasy

Jeden herec tleskne a stoupne si
Přitom milá jitrnička

Podá jitrnici těm na formíř a ti si ji předávají a veršují jeden po druhém
zkroutila se do klubíčka
ze střechy hop na dvorek
kde sedí náš Azorek

Herci mají radost, že veršování dobře dopadlo, protože jitrnici sebrali čertům.

Azorek

Herci se otočí na záda. To už čerti pozorují, jak herci jitrnici s mlaskáním jedí. Čerti na střídačku říkají:

Jak jí popad!
Jak by ne!
Ta mu chutná!
To snad ne!

Herci vyskočí, zpívají, běhají a hází si jitrnicí tak, aby ji nechytili čerti, kteří se po ní sápají.

Jak jí popad
Jak by né
Jak by né
Ta mu chutná
Ta mu chutná
To snad né
To snad né

Zpěv 2x C, F, B, G (To snad ne – C)

Herci se zastaví a publiku řeknou

Čerti zlostně
Herci si kleknou
oči pulí

Čerti najednou:
U sta zpropadených kulí
Čerti se střídají
Mohli jsme se rozdělit
Náramně se oba mít

Herci vyskočí a opět zpívají, běhají a házejí si s jitrnicí:

Jak jí popad
Jak jí popad
Jak by né
Jak by né
Ta mu chutná
Ta mu chutná

Ukončí zpěv a jdou dolů na zem jako ranní mlha
To snad né

Všichni se proměňují v meluzínu a odlétají pryč s textem:

V noci u nás do komína
Zafoukala meluzína

Konec